

Değerli Konuklar,

Küresel Siyaset Forumu'muzun yıl sonu etkinliğine hoş geldiniz. Başkanımız Simone Kaslowski çok arzu etmesine rağmen maalesef rahatsızlığı nedeniyle toplantımıza katılamıyor. Küresel Siyaset Forumu Akademik Koordinatörümüze, tüm konuk konuşmacılarımıza ve kıymetli katılımcılarımıza selam ve saygılarını ilettili. Kendisinin konuşmasını TÜSİAD Yönetim Kurulu Üyesi ve Küresel Ekonomik İlişkiler Yuvarlak Masası Başkanı olarak ben yapacağım.

Cumhuriyetimizin yüzüncü yılına yaklaşmışken, Türk Dış Politikasının geçmişten bugüne bir değerlendirmesini yapmak ve günümüzde karşılaşılan zorluk ve sorunları ele almak amacıyla bu etkinliği düzenledik.

Küresel Siyaset Forumu hem küresel siyasetteki gelişmeler hem de dış politika alanında bir tartışma ortamına imkân oluşturmak bakımından, Evren Balta Hocamızın koordinasyonunda bir makale dizisi başlattı. Bu dizinin ilk makalesini "Türk Dış Politikasının Yüz Yılı" konusunda hazırlayan duayen hocamız Prof. İlter Turan'a ve her biri alanlarında çok önemli otoriteler olan webinarımızın tüm konuşmacılarına katılımlarından dolayı çok teşekkür ediyoruz.

Bugünlerde ülkemizin ekonomik ve siyasal modeli için farklı ülke alternatifleri tartışılıyor. Küresel ekonominin farklı bir konjonktüründe bazı ülkeler için belli bir süre işlevsel olmuş yüksek kur, düşük standart ve maliyetlere dayalı modellerin, tedarik zincirlerinin farklı norm ve kriterlere göre dönüşüme uğradığı bir sistemde artık ne bu ülkeler ne de Türkiye açısından geçerliliğinin kalmadığını belirtmek gerekiyor. Yeniliğe, yaratıcılığa, teknolojik gelişime, verimlilik artışına, katma değerli yeşil ve dijital dönüşüme, kurallara ve düzenlemelere dayalı bir piyasa ekonomisi esas tercihimizdir. Aynı şekilde kurumlara ve kurallara, hukukun üstünlüğüne dayalı liberal bir demokrasi ülkemizin tarihsel gerçeklerine en uygun modeldir.

Bunun doğal sonucu olarak, küresel düzeyde de tüm sorunlarına karşın kurallara ve değerlere dayalı liberal demokratik düzenin bir parçası olma tercihimiz açıktır. Cumhuriyetin ilerlemeye ve uluslararası saygınlığa dayalı temel normlarının da gereği aynıdır. Bunun da günümüzdeki formülünün refahı, hak ve özgürlükleri, eşitliği ve güvenlik şemsiyesini iyi bir dengede bağdaştıran transatlantik ittifak, demokratik ülkeler ailesine aidiyet ve AB entegrasyon süreci olduğu düşüncesindeyiz.

Dış politika alanında farklı stratejik özerklik arayışları özellikle küresel istikrarsızlık dönemlerinde doğal olabilir. Ancak bunun, ait olunan stratejik ittifak ve normatif değerlerden kopma şeklinde yorumlanması ise istikrarsızlık ve güvensizlik yaratır.

Ne yazık ki dış politika alanında son yıllarda yaşanan plansız ve istikrarsız süreç ülkemizin dış güvenliğine veya refahına hedeflenen katkıyı sağlamadığı gibi bizi muhataplarımızla karşılıklı işbirliğinden uzaklaştıran unsurlardan oldu. ABD ve Rusya'yı birbiriyle dengeleme girişimleri, pek çok kez yaşanan kriz-normalleşme döngüleri ve diğer ülkelerde de zaman zaman rastlandığı gibi dış ilişkilerin iç siyasete yönelik kullanımı son yılların akılda kalan sorunları oldu.

Dış politikada ekseni belirsizleşmiş bir alışveriş ilişkisi hâkim olurken köklü sorunlar maalesef çözümsüz kaldı, bunlara yeni türevleri de eklendi. Siyasal ve ekonomik olarak bütünleşmeye çalıştığımız AB ile ilişkilerimizin de sığınmacılar için sınır bekçiliği formülüne feda edilmesi, AB entegrasyon sürecini reform çıpası olmaktan çıkardı. Fiili durumda üye adaylığından önce ortaklığa, sonrasında da komşu ülke konumuna geriledik.

NATO ve Avrupa Konseyi gibi üyesi bulunduğumuz 2. Dünya Savaşı Sonrasının temel Batılı yapılardaki aidiyetimizin de sorgulandığı bir dönemdeyiz. Davet kriterleri nesnel olmasa da Demokrasiler Zirvesi'ne çağrılmadık. Dünyadaki jeopolitik ayrışmanın demokrasiler ve otokrasiler arasındaki bir ayrıma dönüşme süreci, tercihimizi netleştirmemizi zorunlu kılıyor. Önümüzdeki dönemde dış ilişkilerimiz de alışveriş ilişkisinden uzaklaşıp demokratik ülkeler ailesinin üyeliğine uygun normatif bir çerçeveye oturması gerekecek.

Ekim ayında kamuoyu ile paylaştığımız “Yeni Bir Anlayışla Geleceği İnşa” adlı çalışmamızda sürdürülebilir kalkınma için maddi olmayan kaynakların önemine vurgu yapmıştık. Bu kapsamda insani gelişme ve yetkinleşme ile bilim ve teknolojinin yanı sıra kurumlar ve kuralların öneminin altını çizmiştik. Yönümüz; uluslararası alanda diplomasi ve iş birliğiyle rol model olan, AB başta olmak üzere Batı dünyası ile ilişkilerini güçlendiren, uluslararası hukuka ve sözleşmelere bağlı, yükselen saygın güç Türkiye hedefine ilerlemek olmalıdır. Liberal, küresel ekonomi politikte, demokratik sistemin bir üyesi olarak konumlanma hedefimiz, ekonomik gelişmişlik, toplumsal adalet ve çevreye öncelik veren kalkınma hedeflerini de tamamlayıcı olacaktır.

Toplantımızın dış politikanın geleceği konusundaki tartışmalarda ufuk açıcı olacağına inanıyor ve hepinize katılımınız için teşekkür ediyorum.